

Panun rakinoita

Muistoja Ostrobotnialta.

Sadannekahdeksannen kerran olivat pohjalaiset "ylioppilaa" koolla Porthanin juhlassaan, jota siis on vietetty tämän historiamme isän syntymän sadannesta vuosipäivästä lähtien. Sanoin tahallani ylioppilaa, sillä se joukko, joka kuluvaan kuun 9:nneen illalla kokoontui Ostrobotnian juhlasaliin, oli tittelleiltään arvovaltaisempi kuin monesti ennen, mutta sen jälkeen, kun Cygnaeuksen kuuluisa kappi (jonka tarina olisi asia erikseen) oli lähtenyt liikkeelle ja juhlamestari julistanut sanan vapaaksi, tunsi harmaapartainen professori, harmaahapsinen konsuli ja kaljupäinen maisteri itsensä nuoreksi, ainakin silloin, kun suhteellisen nuori laulunjohtaja löi laulumiekkansa pöytään ja huudahti "silentium — ylioppilaat".

Etsiescän tälle Porthan-juhlaile vertauskohtaa aikaisemmista tuleva mieleeni vuoden 1939 yhdeksäs marraskuuta. Siitä juhlasta oli suunniteltu suurisuuntaista sata-vuotis- ja kaksisatavuotisjuhlaa, mutta jouduttiin se olosuhteiden

Pohjalaisten ylioppilasosakuntien Porthan-juhlassa tk. 9 pnä paljastettiin Kalervo Kallion maalaus prof. Leevi Madetojasta. Teos liitettiin Pohjalaiseen Galleriaan.

muututtua viettämään yksinkertaisiin menoin hetken tunnelmissa. 108:nneen Porthan-juhlan tunnelmille antoivat erikoisen värinsä monet "vanhojen" puheenvuorot, sellaiset kuin professori Walter J. Snellmanin, jonka urosten kielellä, latinaksi, pidettyä puhetta tosin

monikaan ei ymmärtänyt, tajusi korkeintaan sen hengen, kanslianeuvos Kaarlo Koskimiehen, pankinjohtaja A. R. Kallialan, professorien Kyösti Haatajan, A. R. Cederbergin, H. Gummeruksen ja Ilvari Leiviskän, maisteri Ilmari Koltamäen jne. Myös L. Onerva, jonka muuten ensimmäistä kertaa nyt näin, lausui muutamia sanoja Leevi Madetojaan kohdistetun huomauttavaisuuden johdosta.

Ja jos oli nuoren juhlapuheenpitäjän, ylioppilas Yrjö Alasen johdonmukaisessa ja kauniissa puheessa isänmaalle sellaisiakin, mikä vilpittömässä "historialliseen" arvoiniseen pyrkimisessään voitiin panna nuoruuden ja tietämättömyyden tilille ja mikä aiheutti keskustelua kaikissa pöydissä, joissa istui nuoria tai vanhoja talvisotaa edeltäneen kauden naisia ja miehiä, hehkui vanhojen vapaan sanan käyttäjien puheenvuoroista voimakas usko ei vain isänmaamme tulevaisuuteen — mikä usko on ja sen täytyy olla kaikille yhteinen — vaan myös vakaumus siitä, että myös vuon 1920—30-luvun opiskelijapolven joskus ehkä yliampu-neessakin isänmaallisuudessa oli — varmasti oli — paljon sellaista, jota paitsi jääneinä emme kansana ja valtakuntana tällä hetkellä olisi edes tässä, missä nyt olemme.

Ne laulut, jotka eri puheenvuorojen jälkeen kajahtelivat perinteistä rikkaassa salissa, virittivät tunteita ja vahvistivat tätä käsitystäni. Ne myöskin antoivat uskoa ja intoa, sillä: "laulusta me voimaa saamme, laulu syömmet aukaisee".

Oman erikoisen leimansa antoi taitaisuudelle taiteilija Kalervo Kallion maalaaman säveltäjäprofessori Leevi Madetojan muotokuvan paljastus. Siä edelsi kolme laulua, Kuulan "Syystunneima" ja Madetojan "Kosiomarssi" ja "Mies mieheltä" sekä maisteri Veikko Hauran puhe. Viimeksi mainitusta voi sanoa, että se oli pohjois-pohjalaisen herra kuraattorin "elämän puhe", miehekäs, kaunopuheinen esitys säveltäjän elämäntyöstä. Sellaisen puheen pystyy saamaan aikaan vain vanha lauluveikko, jolle itselleen kotiseutu ja sen säveltäjän työ on muodostunut innoittavaksi kokemukseksi.

Tyydytyksellä on myös todettava, että Pohjalainen Valtuuskunta nyt ensimmäisen kerran saattoi jakaa kaksi stipendia tieteellistä työtä varten. Tämänkaltaisia rahastoja on ylioppilaspiireissä yleensä aina käynnissä, ja niiden perustaminen tänä aankohtana todistaa mielestäni siitä, että henkিতieteille ajan harmauden keskellä annetaan jotain arvoa.